

Rekenkamercommissie Doetinchem

datum:	2 september 2014	onderwerp:	rekenkamerbrief re-integratie
ons kenmerk:	/ 2014.15875	uw kenmerk:	14u0015329
inlichtingen bij:	de heer M. Lahdo	uw brief van:	31 juli 2014
telefoonnummer:	(0314) 399 641	bijlage:	--

Geachte rekenkamercommissie,

Wij hebben uw rekenkamerbrief re-integratie ontvangen. In de eerste plaats danken wij u voor uw inspanningen. Het college geeft in deze brief een eerste reactie.

Het onderzoek

U schrijft in de aanbiedingsbrief aan de leden van de gemeenteraad over de opzet en totstandkoming van de rekenkamerbrief re-integratie. Wij maken hieruit op dat u naast dossierstudie een interview hebt gevoerd met het afdelingshoofd en een beleidsmedewerker van de afdeling werk en inkomen. U hebt vervolgens het verslag van het interview ter goedkeuring voorgelegd.

De rekenkamerbrief re-integratie spitst zich op zes verschillende aspecten. Wij herhalen hieronder uw bevindingen in het kort en voorzien deze van een reactie.

Huidige situatie

"De rekenkamer concludeert dat in het uitvoeringsplan Participatiewet geen tot onvoldoende aandacht wordt besteed aan de huidige situatie waarbij 40 % van de uitkeringsgerechtigden al langdurig afhankelijk is van een uitkering. Als het de afgelopen jaren niet is gelukt deze groep een plek op de arbeidsmarkt te geven, welke mogelijkheden biedt de Participatiewet dat dit nu wel zal lukken. Mocht de conclusie zijn dat deze groep langdurig zal zijn aangewezen op een uitkering, welke concrete activiteiten onderneemt de gemeente om hen een volwaardige plaats te geven in de samenleving op grond van het uitgangspunt dat iedereen moet participeren?"

De rekenkamer constateert samen met het college dat deze doelgroep zeer langdurig afhankelijk zal zijn van een inkomensvoorziening. Deze doelgroep kenmerkt zich door het ontbreken van vaardigheden (opleiding, werkervaring, duur bijstandsafhankelijkheid etc.) voor de bemiddeling naar de arbeidsmarkt. Een ander belangrijk kenmerk voor deze doelgroep is dat er in veel gevallen sprake is van lichamelijke of psychische belemmeringen. Een geheel nieuw instrument in de Participatiewet is de inzet van de langdurige loonkostensubsidie. De Participatiewet maakt het mogelijk dat gemeenten het nieuwe instrument loonkostensubsidie langdurig kunnen inzetten. Zo wordt ook de ontwikkeling van de loonwaarde gemonitord. In het ideale geval groeit de loonwaarde van deze doelgroep door tot zij het wettelijk

minimumloon kunnen verdienen. Er zullen echter altijd mensen zijn die het minimumloon niet kunnen bereiken. De personen met een te grote afstand tot de arbeidsmarkt kunnen in individuele gevallen in aanmerking komen voor een voorziening op het vlak van maatschappelijke participatie. Vrijwilligerswerk is daar een goed voorbeeld van. In het uitvoeringsplan Participatiewet hebben we de nieuwe re-integratievoorzieningen opgenomen. In de door de gemeenteraad vast te stellen verordeningen zullen wij daarnaast een set van instrumenten opsommen, volgend uit de Participatiewet, die inzetbaar zijn voor de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Doelstellingen Participatiewet

“Van het besluit over de Doetinchemse Keuze als het raadsvoorstel Met Elkaar, Voor Elkaar gaat naar de mening van de rekenkamer weinig tot geen kaderstellende werking uit. Ook het uitvoeringsplan draagt een ambivalent karakter omdat hierin enerzijds kaderstellende beleidsuitspraken worden gedaan maar anderzijds niet concreet gemaakt wordt hoe deze te realiseren. Bovendien heeft de raad het uitvoeringsplan slechts voor kennisgeving aangenomen.”

De Doetinchemse Keuze, het beleidsplan Met elkaar, Voor Elkaar is een integrale Doetinchemse aanpak van de drie decentralisaties waarin logischerwijs ook uitspraken worden gedaan op het terrein van de Participatiewet. In het uitvoeringsplan Participatiewet is ervoor gekozen om de decentralisatie op dit vlak afzonderlijk te behandelen en op onderdelen verder uitgewerkt aan de gemeenteraad te bieden. Het college heeft de gemeenteraad op verzoek een kaderschema toegestuurd waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe de verschillende onderwerpen binnen het uitvoeringsplan Participatiewet volgen uit de kaders van De Doetinchemse Keuze en de wetgeving. Het college herinnert er graag aan dat momenteel alle voorbereidingen worden getroffen om de verordeningen op te stellen. De verordeningen worden na adviesaanvraag van de inspraakorganen ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. De gemeenteraad treft dan een verdere uitwerking aan van de in het uitvoeringsplan gedane beleidsuitspraken. De gemeenteraad heeft overigens het uitvoeringsplan niet alleen voor kennisgeving aangenomen maar ook haar zienswijze kunnen geven.

Organisatie uitvoering Participatiewet

“De rekenkamer komt tot de conclusie dat de bestuurlijke aansturing van de uitvoering van de Participatiewet uitdrukkelijk aandacht behoeft van de gemeenteraad. Met de overgang van de verantwoordelijkheid van het rijk naar de gemeenten m.i.v. 1 januari 2015 krijgt de gemeenteraad een belangrijke rol. In het uitvoeringsplan Participatiewet wordt hieraan vrijwel geen aandacht besteed. De indruk bestaat dat alle aandacht uitgaat naar de operationele aansturing waarbij het risico bestaat dat op dat niveau onomkeerbare besluiten worden genomen waardoor de gemeenteraad niet meer de mogelijkheid heeft zijn kaderstellende en controlerende taak uit te oefenen. Als zou worden gekozen voor een integratie van de taken van de afdeling werk & inkomen van de gemeenten Doetinchem en Oude IJsselstreek in combinatie met Wedeo, kan de vraag gesteld worden of nog wel sprake is van een integrale samenwerking met de acht Achterhoekse gemeenten waarop aanvankelijk werd ngezet.”

Het college is van mening dat de rol van de gemeenteraad in belangrijke mate wordt gezien en gewaarborgd in het uitvoeringsplan. Op het gebied van risicomanagement wordt aangegeven te zullen aansluiten op de reguliere planning en control cyclus. De gemeenteraad kan op die manier haar invloed in zeer belangrijke mate uitoefenen. In het plan wordt daarnaast overzichtelijk de door de gemeenteraad vast te stellen verordeningen aangekondigd. Deze zijn zoals hiervoor genoemd gepland vóór 1 januari 2015.

De rekenkamer vraagt zich af of er nog wel sprake is van een integrale samenwerking met de acht Achterhoekse gemeenten waarop aanvankelijk werd ingezet, als zou worden gekozen voor een integratie van de werk en inkomen taken van de gemeenten Oude IJsselstreek en Doetinchem in combinatie met Wedoo. Het college vindt de regionale samenwerking zeer van belang. Het uitvoeringsplan Participatiewet is regionaal voorbereid en tot stand gekomen. Wij zijn er namelijk van overtuigd dat onze doelgroep hier het best bij gebaat is. Het college is verder van mening dat de regionale samenwerking op inhoudelijke gronden tot stand komt en niet op grond van structuren.

De gezamenlijke uitvoering van de Participatiewet met de gemeente Oude IJsselstreek en Wedoo brengt vele voordelen met zich mee. In het door het college en aan de gemeenteraad aangeboden implementatieplan kunt u lezen dat de nieuwe organisatie intensief zal samenwerken met partners in de breedte van het sociaal domein. Ook bij de bestuurlijke en juridische structuur van de nieuwe organisatie wordt de regionale samenwerking als voorwaarde genoemd. Er zijn tot slot bestuurlijke kaders gesteld die leidend zijn voor de inrichting van de nieuwe organisatie.

Financiën

“De rekenkamer stelt vast dat uit de stukken blijkt dat het aantal inwoners van Doetinchem dat een beroep moet doen op een uitkering eerder toe dan af zal nemen. De financiële gevolgen hiervan komen onvoldoende tot uitdrukking in het uitvoeringsplan Participatiewet.”

“De rekenkamer constateert dat de ambities in het kader van de uitvoering van de Participatiewet hoog zijn maar dat de beschikbare middelen minimaal zijn. Dit leidt tot de conclusie dat uit de algemene middelen een substantieel bedrag “vrij” gemaakt zal moeten worden om deze ambities te realiseren. Ook is niet duidelijk geworden of de € 1 miljoen besparing op de uitvoering van de Participatiewet, waartoe op 28 november 2013 is besloten, realistisch is en onderdeel uitmaakt van de het financiële hoofdstuk van het uitvoeringsplan.”

In het uitvoeringsplan Participatiewet beschrijft het college de te organiseren dienstverlening op meerdere beleidsterreinen. In hoofdstuk 7 is een doorkijk gemaakt tot 2018 op het vlak van re-integratie en inkomensondersteuning waarbij de toezegging wordt gedaan aan te zullen sluiten bij de reguliere gemeentelijke planning & control cyclus. In tabelvorm is vervolgens begroot hoeveel budget het college heeft om uitkeringsgerechtigden te re-integreren. Het college stelt dat het gemiddeld budget per uitkeringsgerechtigde sterk afneemt hetgeen zal leiden tot het maken van scherpe keuzes in de besteding van de re-integratiemiddelen.

Door ontwikkelingen op rijksniveau heeft het college op enkele momenten pas op de plaats moeten maken. Het college heeft de gemeenteraad voortdurend hierover geïnformeerd. In lijn met deze informatievoorziening naar de gemeenteraad wordt het raadsvoorstel met betrekking tot de gezamenlijke uitvoering van de Participatiewet in september 2014 met de gemeenteraad besproken.

Rol werkgevers

"De rekenkamer stelt vast dat het opstellen van beleidsplannen niet voldoende is om te komen tot een sluitende aanpak van wat de Participatiewet beoogd. De weg is geplaveid met goede voornemens maar er is meer nodig om de ambities te kunnen realiseren (bijv. door beleidsmatige, financiële en politiek-bestuurlijke kaders te stellen). Zeker in een regio waar bevolkingskrimp en het verloren gaan van banen in de maakindustrie en de zorg aan de orde zijn, vereist dit een bovenmatige inspanning van de overheid. De werkgevers zullen daarbij een minder urgente rol zien omdat hun doelstellingen niet primair gericht zijn op arbeidsparticipatie van mensen met een beperking"

Het college is het met de rekenkamer eens dat het opstellen van de beleidsplannen niet voldoende is om te komen tot een sluitende aanpak van wat de Participatiewet beoogd. Het college maakt op verschillende niveaus afspraken met werkgevers. Vanuit het Werkgeversservicepunt Achterhoek West benaderen wij werkgevers en leveren wij maatwerkoplossingen voor hen die een actieve bijdrage willen leveren aan de arbeidsparticipatie van onze doelgroep. Meer regionaal zijn wij volop bezig met de vorming van het Werkbedrijf. Het Werkbedrijf is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, UWV en werkgevers- en werknemersorganisaties. Het werkbedrijf Achterhoek is één van de 35 werkbedrijven in ons land, waarbij de gemeente Doetinchem is aangewezen als trekkende gemeente.

Tot slot

Uw onderzoek heeft in een korte tijd plaats gevonden. U hebt ervoor gekozen om de opzet van uw onderzoek anders in te richten ten dienste van de gemeenteraad. De gemeenteraad wordt door uw keuze in staat gesteld om de aanbevelingen te gebruiken vóór de Participatiewet in werking treedt en kan om die reden de besluitvorming op een goede manier plaatsvinden. Het college spreekt hiervoor haar waardering uit.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders van Doetinchem,

secretaris

burgemeester